

Kedves Egybegyűltek!

198 éve itt született egyetemünk névadója, Semmelweis Ignác Fülöp. Ő az, akinek a munkássága a mértékadó orvosi egyetemeken mai napig világszerte tananyag. Ő volt az, aki a világon először vezetett be egy nagyon könnyen elérhető, olcsó eszközt, a klórvizes kézmosást a napi orvosi gyakorlatba és így töredékére csökkentette a gyermekágyi halálesetek számát. Ehhez az egyébként napjainkban már egyszerűnek, sőt, magától értetődőnek tűnő felismeréshez azonban több olyan tulajdonságra volt szükség, melyek közül egy-egy már önmagában is elég ahhoz, hogy valaki kortársai közül kiemelkedjen. Alapos szaktudás. Kiváló megfigyelőképesség. Az összefüggések felismerése és objektív értékelése. Lelkiismeretesség. Kíméletlenség a saját maga által elkövetett hibákkal szemben is. Bátorság. Megalkuvások és kompromisszumok elutasítása. Ezek egyedi konstellációjának köszönhető az a lelkület és munka, amelynek teoretikus eredménye az aszepszis fogalmának a kialakulása; gyakorlati haszna pedig az asszonyok százezreinek az életben maradása. Számomra Semmelweis eredményei ma azt jelzik: nem szabad a sikertelenséget kizárólag a külső tényezőkre; kevés pénzre, gazdasági kényszerítő körülményekre, munkaerőhiányra, a segítség elmaradására fogni. Semmelweis korában, a szabadságharc körüli időszakban sem volt sokkal kiszámíthatóbb az élet, akkor is napról napra változtak a feltételek; mégis, ezek mellett is sikerült Semmelweisnek ezt az átütő felismerést megtenni.

Egy születésnap nemcsak az ünnepeltről, hanem az őt felnevelő környezetről is szól. A gyermekkori, a fejlődő gyermeket érő hatások ugyanis alapvetően befolyásolják a jellemet, a világhoz, munkához, hivatáshoz való viszonyulását. Semmelweis Ignác egy tehetsős 10 gyermekes budai kereskedő család ötödik gyermekeként jött világra. A gyerekek közül heten (hat fiú és egy leány) érte meg a felnőtt kort. Mindegyikük az akkori főváros vezető személyisége, akik – Ignáctól függetlenül – szintén elismerésre méltó társadalmi pozíciót töltöttek be. Károly katolikus pap (idős korában pozsonyi kanonok). Fülöp Alajos pénzügyi tisztviselő, három – Keresztély, Ágoston és Alojza – pedig kereskedő lett. Júlia gyógyszerész-feleség lett; sógora Budapest első főpolgármestere.

Annak ellenére, hogy mindkét szülő német származású, a gyermekek ízig-vérig magyar érzelműek, felnőtt korukra Szemerényire változtatják nevüket. Magyarországukért, a haza felemelkedéséért komoly áldozatot hoztak: a 48-as forradalom és szabadságharc idején négy fiú politizált és aktív szerepet is kapott, ami pályafutásukat később igencsak megnehezítette.

Az a kor, amikor Semmelweis Ignác született, egyáltalán nem volt békés és nyugodt. Válságok, háborúk, járványok és forradalmak követték egymást. Egy ilyen időszakban gyermeket vállalni, nevelni, szépre-jóra taníttatni nem egyszerű és nem magától értetődő. Ezért nagy tisztelettel említem meg Semmelweis Ignác szüleinek, Semmelweis Józsefnek és feleségének, Müller Teréznek a nevét. Összes gyermeküket erkölcsben, tudásban, szeretetben nevelték. Ennek lett az eredménye, hogy mindegyiket sikerült olyan úton elindítani, amelyet végig járva a hazának a legtöbbet tudtak segíteni és olyan lelki tartással felruházni, amely nem engedte, hogy erről az útról letérjenek. Még akkor sem, amikor hátrátétel, üldöztetés érte őket.

Semmelweis korához képest Magyarországon jelenleg paradicsomiak az állapotok. Béke van, összehasonlíthatatlanul magasabb az életszínvonal, korábban soha nem látott mértékű a mobilitás. Olyan perspektíváink és lehetőségeink vannak, melyekről Semmelweis korában senki még csak nem is álmodott.

Meggyőződésem: nekünk, utódoknak – különösen, ha arra nézünk, milyen hazafikat és rajtuk keresztül milyen eredményeket adott a Semmelweis család a nemzetnek – erkölcsi kötelességünk ezekkel a lehetőségekkel élni és azokat az ország javára fordítanunk. Ehhez szükség van célra, jellemre, kitartásra, erkölcsre és hitre. Aki ennek birtokában van,

Semmelweishez hasonló mértékben segíthet embertársain. Kívánom az egyetemnek, kívánom az országnak és a nemzetnek, hogy minél több ilyen honfitársunk legyen.